

Dr. Vairas Viķes-Freibergas biogrāfija

Publicēts: 10.03.2021.

Latvijas Republikas Saeima Dr. Vairu Viķi-Freibergu ievēlēja par Latvijas Valsts prezidenti 1999. gada 17. jūnijā uz četriem gadiem un viņas mandātu atjaunoja 2003. gadā. Iecelta par Apvienoto Nāciju Organizācijas īpašo sūtni reformas jautājumos 2005. gadā un bijusi oficiāla Baltijas valstu kandidāte ANO ģenerālsekretāra postenim 2006. gadā.

Bērnība un izglītība (1937–1965)

Vaira Viķe-Freiberga dzimusi 1937. gada 1. decembrī Rīgā. Padomju karaspēkam okupējot Latviju, viņas ģimene devās trimdā 1945. gada 1. janvārī un kā bēgļi nonāca Vācijā. Skolas gaitas V. Viķe-Freiberga uzsāka latviešu bēgļu nometnēs Herenvīkā un Lībekā, vēlāk franču pārvaldītajā Marokā – pamatskolā Dauratas HES un meiteņu koledžā Mers-Sultan Kasablankā.

1954. gadā ģimene izceļoja uz Toronto Kanādā, kur V. Viķe-Freiberga gadu strādāja bankā, tad iestājās Toronto Universitātē, iegūstot B.A. (1958) un M.A. (1960) grādu psiholoģijā. Studiju laikā viņa strādāja kā palīgskolotāja meiteņu privātskolā un arī kā spāņu valodas tulkotāja, bet vēlāk kā psiholoģe Toronto Psihiatriskajā slimnīcā (1960–1961). Atsākot studijas Makgila (McGill) Universitātē Monreālā, viņa ieguva doktora (Ph.D.) grādu eksperimentālajā psiholoģijā 1965. gadā. V. Viķe-Freiberga brīvi pārvalda latviešu, angļu, franču, vācu un spāņu valodu.

Profesionālā karjera (1965–1999)

No 1965. līdz 1998. gadam Vairas Viķes-Freibergas psiholoģijas profesores karjera veidojās Monreālas Universitātē (*Université de Montréal*), kur viņa pasniedza psihofarmakoloģiju, psiholingvistiku, zinātnes teoriju un eksperimentālās metodes, bet galvenie pētījumi bija vērsti uz atmiņas, valodas un prāta procesiem. Vienlaikus viņa veica pētījumus par latviešu tautas dziesmu semiotiku, poētiku un struktūru. Šajā darbības posmā sagatavotas vai publicētas 10 grāmatas, ap 160 rakstu, monogrāfiju un grāmatu nodaļu, sniegtas vairāk nekā 250 runu un zinātniski referāti angļu, franču un latviešu valodā, kā arī daudzas radio, televīzijas un preses intervijas. V. Viķe-Freiberga ir Latvijas Rakstnieku savienības biedre (2004).

Latviešu sabiedrībā V. Viķe-Freiberga darbojas kopš 1957. gada kā audzinātāja jaunatnes nometnēs, folkloras speciāliste un domātāja par latviskās identitātes un tautas izdzīvošanas jautājumiem, kā arī par Baltijas valstu politisko nākotni.

Dr. Viķe-Freiberga aktīvi piedalījies un guvusi plašu administratīvā darba pieredzi dažādās Kanādas valdības, akadēmisko un nevalstisko organizāciju, kā arī starptautisko zinātnisko organizāciju vadībā. Saņēmusi daudz apbalvojumu par izciliem sasniegumiem humanitārajās un sabiedriskajās zinātnēs. 1998. gada jūnijā ievēlēta par emeritēto goda profesori Monreālas Universitātē, viņa atgriezās uz dzīvi Latvijā, atsaucoties aicinājumam kļūt par jaundibināmā Latvijas Institūta direktori un sākot šo darbu 1998. gada 19. oktobrī.

Latvijas valsts prezidentūra (1999–2007)

Latvijas Republikas Saeima Vairu Viķi-Freibergu ievēlēja par Valsts prezidenti 1999. gada 17. jūnijā uz četriem gadiem ar pilnvaru termiņa sākumu 8. jūlijā. 2003. gadā ar 88 balsīm no 96 viņa tika pārvēlēta uz otru pilnvaru termiņu. Valsts prezidenta pilnvaras nosaka Latvijas Republikas Satversme.

Kopš stāšanās amatā Vaira Viķe-Freiberga starptautiskajā arēnā aktīvi aizstāvēja Latvijas uzņemšanas nepieciešamību NATO un Eiropas Savienībā. Vaira Viķe-Freiberga bieži tika lūgta sacīt runas starptautiskās sanāksmēs. Runās lielu uzmanību viņa

veltīja Eiropas vēstures dialogam, sociālām problēmām, morālām vērtībām un demokrātijas stiprināšanai.

Sieviešu valstu vadītāju padomes (*Council of Women World Leaders*) locekle kopš 1999. gada. Ik gadu lūgta piedalīties Pasaules Ekonomikas forumā (*WEF*) Davosā, Šveicē un Amerikas Sasniegumu akadēmijas (*American Academy of Achievement*) sanāksmēs.

Kopš 1999. gada saņemti daudzi apbalvojumi, 27 valstu augstākie ordeni un desmit goda doktora grādi. Par Vairu Viķi-Freibergu publicētas trīs biogrāfijas latviešu, somu, angļu, franču, spāņu, krievu un itāļu valodās. 2005. gada Hannas Ārentes (*Hannah Arendt*) balvas par politisko domu laureāte.

Ģimene

Kopš 1960. gada jūlija precējusies ar Imantu Freibergu, kurš līdz 1999. gadam bija informātikas profesors Kvebekas universitātē Monreālā (UQAM) un kopš 2001. gada – Latvijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas asociācijas LIKTA prezidents. Ar vīru sadarbojas dainu pētniecībā. Dēls Kārlis dzīvo Rīgā un strādā kā runu rakstītājs, tekstu redaktors, tulks un žurnālists. Meita Indra vada Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biroju Londonā, Lielbritānijā.

Vairāk: www.vvf.lv.

<https://www.president.lv/lv/dr-vairas-vikes-freibergas-biografija>